

ODON-TABEL, VOOR HET OP NAAM BRENGEN VAN LIBELLEN ZONDER DEZE TE VANGEN

T. de Groot, W. Reinboud & M. Wasscher (1993). Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht, 71 pp. (Te bestellen door fl 6.- over te maken op gironummer 233040 tnv. de Jeugdbondsuitgeverij te Utrecht, o.v.v. 'ODON-tabel').

Alweer geruime tijd na het uitverkocht raken van het Libellenboek (Geijskes & van Tol) en de Libellentabel (Duijm & Dutmer), is er een nieuwe, handzame, toegankelijke en —naar het zich laat aanzien— degelijke libellentabel verschenen: de ODON-tabel.

Het boekje ziet er sympathiek uit en is consequent opgemaakt. Nieuw in de determinatieliteratuur voor libellen is dat veel soorten op meerdere plaatsen in de tabel opduiken. Dit vind ik een belangrijke verbetering t.o.v. de gangbare tabellen, die de schijn wekken dat je altijd via één vaste 'determineer-route' bij de goede soort terecht kunt komen. Het determineren wordt daarnaast begeleid door een sterretje, wanneer het een zeldzame soort betreft en door een waarschuwing wanneer het een moeilijk determineerbare soortengroep betreft. Zo kan men zich een idee vormen wanneer een soort moeilijk of makkelijk herkenbaar is.

De tabel is in negen deeltabellen opgedeeld, een concept dat bij de zweefvliegtabel goed bevalt. Er wordt gebruik gemaakt van handige en goed omschreven kenmerken; de afbeeldingen van op elkaar gelijkende soorten staan bijeen, al zijn het soms soorten uit meerdere genera. Aan de layout moet je wennen.

Hoewel niets een vlotte determinatie in de weg lijkt te staan, zijn er toch wel enige minpunten. Oppervlakkig en ook nog voortdurend herhaald (sommige soorten komen immers vaak terug in de tabel) zijn de verspreidingsgegevens. Sommige soorten, bv. *Enallagma cyathigerum*, *Sympetrum danae* of *Coenagrion puella* worden 'algemeen' of 'zeer algemeen' genoemd, terwijl ze b.v. in grote delen van Noord-Holland of Zeeland slechts weinig verbreid zijn. Er is juist veel bekend geworden over de verspreiding van onze libellen; jammer dat er geen goede verspreidingskaartjes zijn gemaakt.

Het is tevens jammer dat de Nederlandse namen, die inmiddels volop gebruikt worden, genegeerd worden (ze staan overigens wel in een index). Door de krappe opmaak in de tabel is er ook weinig ruimte om ze er zelf bij

te schrijven. Beginnelingen, maar ook beleidsmakers, laten zich toch snel afschrikken door wetenschappelijke namen. Daar naast zijn nieuwe (groeps) namen geïntroduceerd (bv. 'roodruggen' voor *Sympetrum*), iets waar waarschijnlijk alleen de auteurs zelf blij mee zullen zijn.

Ik betwijfel ook dat libellen in de toekomst slechts met verrekijker zullen worden gedetermineerd. Het is tenslotte moeilijk vol te houden dat het halsschildje van *Coenagrion puella* en *C. pulchellum* geen handkenmerk is. Ter argumentatie wordt aangevoerd dat vogels vroeger ook werden gedood voor zekere determinatie en dat nu zichtwaarnemingen worden geaccepteerd. Er zijn echter nog immer vogel-'handsoorten', d.w.z. vogels die in Nederland uitsluitend m.b.v. netvangsten zijn vastgesteld (zonder dat die trouwens worden verzameld). Een schone-handen tabel? De tekeningen zijn aan de hand van museummateriaal tot stand gekomen.

Laat deze tabel zeker inspireren tot méér verrekijker waarnemingen; laten we daarnaast maar hopen dat er de komende jaren geen stortvloed aan waarnemingen van zeer kritische soorten als *Ophiogomphus* e.d. komt: voor dergelijke soorten geldt zekerheid boven 'maar ik zag toch zeker dat!'

Op een larventabel die goed is wacht ik trouwens al tijden, jammer, wéér niet [red: toch wel, zie recentie elders in dit Contactblad]. Al met al dienen we toch een rondedansje te maken: er is weer een nieuwe libellentabel, en een goede. Veel plezier ermee.

David Tempelman